

Тешко време. Свуда околу узнемирени, унезверени, повређени и утучени људи; тихе псовке, претње у ваздуху, притајени бес. Заједнички именитељ стања: осећај страшне понижености. Дубоке понижености, на коју се коначни одговор не назире.

Чак је и за нас – преко којих су прешли ратови, распад земље и НАТО-бомбардовање – ово непозната ситуација. Утисак је да уопште не можемо схватити размере промене која нас чека. Можда је претерано, али није и неупутно поредити оно што нам се дешава са премјеном после оног правог Косовског боја која је „тако силно ударила у народ да су готово све заборавили што је било донде, па само оданде почели приповиједати и пјевати”. (Вук Ст. Караџић, Предговор књизи Српских народних пјесама – „Књига прва у којој су различне женске пјесме”)

Јесте парадоксално, али се овакве дубоке кризе могу преокренути у велике моралне обнове. Дакле, или ћемо се сурвати у бездан или проћи оно што означава звучна грчка реч (катарза) коју су нам тако темељно испразнили од садржаја егзорцисти из невладиног сектора.

Те недеље, 17. фебруара, наш прозор у свет – телевизије, трудиле су се да немају додир са животом. Некако су сви мислили да ту страшну вест треба да нам донесе црни коњаник, што касније...

А онда су се на улицама Београда појавили момци у разноликим јакнама с навученим капуљачама, јер беше врло хладно. Реаговали су како се то ради у њиховим годинама. (Сетимо се догађаја од 9. марта 1991. па све до 5. октобра 2000.) То увек прати и вандализам и излив неконтролисаног беса. Али и данас је нејасно зашто је естаблишменту, у најширем смислу речи, толико стало да њихов чин деполитизују. Јер, и повод и акција показивали су дубоку политичку мотивисаност. А, такве манифестације из свих делова света – и демократског и оног мање демократског – гледамо сваки час на нашим телевизијама: алтерглобалисти у Хилдехајму, студенти у Јужној Кореји, млади муслимани у Копенхагену, пољопривредници у Француској, палестински бескућници... Никога од тих наша телевизија није називала погрдним именима, додуше нису ни они њу звали У92. А побуњеницима у предвечерје 17. марта сви су покушавали да одузму друштвени респект и да их сведу на хулиганство – појам који је, парадоксално, скован политичким поводом у време кад су Енглези настојали да ирског револуционара О' Калагама (Ож Цаллаугхам) представе као „оличење суровости и силовитости”.

Како сад ствари стоје, та деца нису узалуд изашла на улицу. Слични њима појавили су се у Новом Саду, Сомбору... А већ сутрадан изашло их је на десетине хиљада, углавном те генерације која расте, и у географском распону Косовска Митровица – Ниш – Крагујевац – Београд – Сомбор – Бањалука – Подгорица. И док је просечан

фрустрирани Србин чекао да му парламентарне партије у Београду, пред зградом парламента, организују велики митинг у четвртак 21. фебруара дошло је до генерацијске побуне Срба средњошколаца и студената. Десетине хиљада њих се самоорганизовало и послало поруку. Читаво друштво је осетило олакшање, али су брижне телевизије наставиле да пребројавају поломљена стакла и брину о „ружним сликама које ће видети свет”.

Свашта ће се нама дешавати наредних месеци (а вероватно и година), али овај догађај би могао да буде од далекосежног значаја. На сцену је изашла генерација која мења стереотип по коме у Србији расте генерација анационалних, аполитичних девојака и момака које само занимају шенгенске визе, авганистански прах и хонгконшки плазма екрани. Али, колико су „нови клинци” несклони аутизму естаблишмента деведесетих, толико им је мука и од демократске „кооперативности” пред силом „која ни Бога не моли” – и што се претвара у понижавајућу снисходљивост. Несклони су и да се повинују партијском патернализму над друштвом – идеји да само политичари „знају” како, а народ да ћули уши и – чека глас. У данима кад се ружна и искежена историја ваља улицама и ТВ-екранима они не разумеју зашто се мора данима чекати да неко одозго организује „митинг подршке” за угрожене сународнике. То је самосвест без комплекса која на муфљуски крик Димитрија Рупела одговара СМС-кампањом: „Срби и сви остали грађани Србије, ступите у тренутни бојкот словеначких и хрватских производа... Проследи!” То је психологија које не намерава да чека да уђе у Европску унију да би почела да нешто ради за себе и свој народ. Понижени су нула и у Унији и пред вратима Уније. Нула не учествује ни у сабирању, ни у множењу. Само друштвену групу свесну свог значаја ће ценити и друге групе.

Добра је била процена британског амбасадора који је у Савету безбедности УН претећи тражио од председника Србије да заустави демонстранте у Београду и Србији. Једино није разумевао да су управо они, „западни савезници”, власт у Србији довели у стање да се њена реч не слуша као неупитни ауторитет. И да већ имамо посла и са тајним организацијама чије деловање, по дефиницији, измиче било каквој контроли.

Није лако сада одредити шта су елементи који спајају ту генерацију. То је пре свега осећај егзистенцијалне угрожености нације. Ту је и, сад већ деценијама, несмањени притисак Запада. И кад на то наш војни врх тврди како слабија српска војска значи већу сигурност за Србе, онда то здравом разуму звучи као они Минимаксови „вицеви без везе”. Или – обећана „светла будућност” у Унији за десет-петнаест година. У Унији која им чини највеће понижење!? И која је дигла руке и од својих, до јуче, неприкосновених критеријума. Каква мора бити психологија бића које разуме као нормално објашњење „коуча”, да мора прво да му извади око, а онда ће му тако инвалидном дати одлично место у тиму. И то – да кад његова „демократска”, стерилисана рука вади око није исто као кад то раде неки неотесанци из Азије. Иако део генерације њихових очева верује у таква чудеса, нова генерација се не „смара” тим заврзламама.

Наша будућност је, без икакве патетике речено, крајње неизвесна. То што су наши преплашени сународници запалили бараке УНМИК-а и гурнули оне ципове низ страну само је почетак плеса са ђаволом чије финале нико не може предвидети. Ово је

Генерација која расте

Пише: Слободан Рељић
четвртак, 21 фебруар 2008 00:00

кормиларење на великим таласима, у броду који може бити бушен и изнутра. Не вреди се жалити нашем пријатељу Солани, јер он који је на овом послу остао без подршке своје матичне земље, извесно о будућности зна колико и ми. Постали смо део велике игре у којој су улози наше судбине. Ако се сећате сјајне британске серије “Хоусе оф Цардс” (можда би ваљало да нам је РТС репризира) о великим политичким играма, онда знате да можда тамо неко дође и на помисао да би му добро дошао „један мали грађански рат”. Тренутно не изгледа извесно, али немогуће није. Назад се, вероватно, не може. Остаје нам да концентришемо своју малу снагу и – поверујемо да смо постали „ковачи своје судбине”. Утешно је што у овако разараном друштву постоје групе које су то схватиле.